

"Hem de buscar la tolerància, no l'amor"

Veton Surroi, fill de l'únic ambaixador d'origen albanos-kosovès a l'ex-Iugoslàvia, és un personatge a banda en el món polític de Kosovo perquè s'ha mantingut fora de tot partit. Va ser a Rambouillet i ara molts el veuen com a president kosovès.

Veton Surroi, a banda la seva ascendència i la seva vocació política, és el fundador d'una revista d'informació que va acabar transformant-se en el principal diari kosovès abans de la guerra, *Koha Ditore*. Quan Surroi es llança a l'arena política, deixa les regnes del diari a Baton Haxhiu, a fi de preservar la independència d'opinió del rotatiu. És una de les persones clau durant les negociacions de Rambouillet, en què és l'únic que no representa cap partit. Durant els bombardeigs de l'OTAN es nega a sortir del país. S'estima més de seguir la situació de prop, encara que contínuament hagi d'amagar-se de la policia i dels paramilitars serbis, fins al punt que els seus col·laboradors perden tot contacte amb ell. Fehmi Agani, un altre negociador kosovès de Rambouillet, l'arquitecte del consens entre les tendències polítiques kosoveses, cau de la mà dels serbis. Avui Surroi no necessita amagar-se, i això es nota. Quan finalment aconseguim d'entrevistar-lo (aquests dies febrils que viu Kosovo és extremadament sol·licitat), trobem una persona que parla i es mou amb la seguretat i la confiança de qui sap que té raó i que no necessita fer giragonses retòriques per convèncer. Podem estar-hi d'acord o no, però no se li pot negar claredat d'idees. En les entrevistes usa l'anglès i l'espanyol amb una facilitat desconcertant, traient profit de les característiques de cada llengua per als seus propòsits. Molts el veuen com un futur president de Kosovo.

—Els kosovesos es conformaran amb una autonomia després del que han hagut de sofrir, especialment aquests últims mesos?

—Ara Kosovo no es una província autònoma, sinó un protectorat internacional. Les institucions autonòmiques s'integren en una entitat major (república, es-

tat o el que sigui); en canvi, les institucions kosoveses dependran directament d'una administració internacional. D'una altra banda, hem de reconèixer que l'actual federació iugoslava és una ficció: Sèrbia és un estat feixista, Montenegro democràtic, i Kosovo, un protectorat internacional. No es poden tenir tres sistemes tan diferents políticament i econòmicament en un únic estat.

—Com l'ha afectat la mort de Fehmi Agani, i de quina manera la seva absència dificulta l'acostament entre les tendències polítiques kosoveses?

—El doctor Agani era l'encarnació de la tolerància, de la creativitat; una persona amb una percepció política superior a la de tots els altres plegats. La seva mort és un símbol. L'LDK [partit de Rugova, a què pertanyia Agani] ha perdut el seu motor, senzillament.

—Creu que el crèdit polític de Rugova ha sofert danys irreversibles per manca d'una explicació clara i convincent del seu paper durant el "captive" a què el va sotmetre Milosevic?

—Per mi Rugova no és un dirigent polític eficaç, i no ho dic aquests últims tres mesos, sinó aquests últims deu anys. Allò que interessa ara és si està disposat a fer res per canviar.

—I respecte al sentiment de la gent del carrer...?

—Actualment quan parlem de la "gent", parlem de refugiats, amb una capacitat de mesurar les coses sensiblement restringida.

—La influència de Hashim Thaqi (líder de l'UÇK, Exèrcit d'Alliberament de Kosovo) ha crescut comprensiblement amb la guerra. Aquest és també el seu cas, principalment per la seva situació centrista, que li ve de ser independent. Thaqi és ara primer ministre del govern provisional, i hi ha ciutadans de peu pla el

"L'única cosa que pot fer Belgrad ara és terrorisme, però hi ha les vies apropiades per lluitar-hi en contra."

"Per mi Rugova no és un dirigent polític eficaç, i no ho dic per aquests últims tres mesos, sinó per aquests últims deu anys."

veuen, a vostè, més o menys al mateix nivell, o fins i tot més amunt. Se sent presidenciable?

—[Eludeix la resposta amb un somriure.] El meu únic propòsit és una participació activa en la vida política.

—El preocupa una eventual resistència de l'UÇK al desarmament?

—Això és un afer entre l'OTAN i l'UÇK. Han signat un acord i no veig per què no l'han de complir. La nostra prioritat actual és l'establiment de les institucions civils per organitzar la societat durant el període de transició.

—Hi ha la possibilitat que l'UÇK es transformi en cos de policia local, però darrerament també pretenen fundar un partit. Els en considera capaços?

—No ho sé. Ho hauria de demanar a ells.

—Ho veu clar?

—No.

—Asumint el protectorat sobre Kosovo, Occident s'obliga a fer tot d'inversions necessàries per al desenvolupament econòmic del país. L'elit política kosovesa serà capaç d'evitar la corrupció, la manca de responsabilitat i/o d'iniciativa, que inevitablement durien a una economia assistida?

—Presenciarem indubtablement el naixement d'una nova classe política. No crec que continuem tenint necessàriament els mateixos polítics ni els mateixos partits. Caldrà trobar forces per a un canvi radical en l'actuació política.

—Hi ha primera matèria per a aquesta nova classe política?

—El diari *Koha Ditore* és fet per joves de vint anys a vint-i-cinc, gent que s'ha espavilat en circumstàncies extraordinàries i que ha trobat l'energia necessària per a fer una bona feina. Això em fa creure que aquesta societat té el material humà necessari, a més d'un esperit obert, amb disposició d'acceptar suggeriments de la comunitat internacional. No pretenc dir que aquesta comunitat sigui perfecta, però és innegable que disposa de l'experiència imprescindible per a ajudar-nos a evitar els obstacles immediats.

—De Robin Cook, ministre d'Exteriors anglès, a Javier Solana, secretari general de l'OTAN, totes les personalitats que vénen a Pristina passen per la redacció de *Koha Ditore*. Ho considera un reconeixement del paper del seu diari en l'àmbit informatiu kosovès, o un pas obligat per l'únic mitjà de comunicació autòcton present?

—Crec que és un homenatge. En totes les societats en transició hi ha hagut una institució cultural, educativa, etc., que s'ha identificat amb el canvi. En uns casos ha estat una universitat, en uns altres, un teatre, en el nostre ha estat aquest diari. Allò que importa és que *Koha Ditore* vulgui continuar essent independent.

—Tem intents d'intromissió de Belgrad en la vida política kosovesa, a base de provocacions?

—Ara l'única cosa que pot fer Belgrad és terrorisme, però hi ha les vies apropiades per a lluitar-hi contra.

—I la possibilitat de manipular la minoria sèrbia de Kosovo...

—Crec que la darrera cosa que voldran els serbis d'aquí serà lligar-se amb el règim de Belgrad.

—Quins mitjans tindrà el govern kosovès per assegurar la convivència multiètnica a Kosovo? L'envergadura dels crims comesos pels serbis aquests darrers mesos deixa gaires possibilitats de restaurar la confiança?

—Hi haurà un previsible grau de ressentiment. Allò que haurem de buscar no és pas l'amor, sinó la tolerància. Pot semblar senzill, però es tracta de forjar una societat en què no existeixi el càstig col·lectiu. Serà difícil d'explicar-ho a la gent que ha perdut casa i/o familiars. Sens dubte. Però és un pas que cal fer.

—I és factible?

—És una obligació de tots: dels albanos-kosovesos, dels serbis i de la comunitat internacional.

—Vostè que sempre s'ha mantingut fora de tots els moviments, té intenció de fundar cap partit, o d'aliar-s'hi, per abordar el futur polític de Kosovo?

—Estic molt bé com estic.

—Anirà sol?

—Sí.

Veton Surroi, editor del diari 'Koha Ditore', assegura que l'actual federació iugoslava és una ficció: "Sèrbia és un estat feixista, Montenegro democràtic, i Kosovo, un protectorat internacional."

Gani Jakupi (Pristina)